

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Бакалавр	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2021 – 2022
-----------------------------	-----------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	--------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Методика навчання літератури (української та зарубіжної)
Кафедра	філології (українське відділення)
Освітня програма	Спеціальності підготовки бакалаврів з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за напрямом 014 Середня освіта (Українська мова і література); Кваліфікація: бакалавр, вчитель української мови і літератури; Додаткова спеціалізація: Діловодство/Організатор виховної роботи Форма навчання денна
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Шифр дисципліни: ЦПП 29, ЦПП 30, ППП 9 Кількість кредитів: 3 (90 годин) + 3 (90 годин) + 5 (150 годин) Лекції: 16 + 10 + 22 Семінарські/практичні заняття: 30 + 20 + 34 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 44 + 60 + 94
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	к.ф.н., в.о. доц. Чонка Тетяна Степанівна chonka.tetyana@kmf.org.ua к.п.н., Павлович Юдіта Павлівна pavlovics.judit@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії української та зарубіжної літератури, теорії літератури, літературознавства, психології та педагогіки, достатніх для сприйняття матеріалу, а також досвід роботи з літературними та літературно-критичними джерелами, вміння узагальнювати і систематизувати поданий матеріал.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни,	Метою викладання навчальної дисципліни “Методика навчання літератури” є ознайомлення студентів з етапами розвитку методики викладання літератури в школі як науки та мистецтва; формування в них

**основна тематика
дисципліни**

умінь та навичок складання календарно-тематичного плану, конспекту уроків різних типів, сценарію позакласного заходу з літератури.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Методика навчання літератури” є:

- навчити студентів використовувати всі найзначніші надбання методики, не дотримуючись, проте, її положень сліпо, а творчо розвиваючи їх; шукати в кожній конкретній ситуації оптимальних форм, методів та прийомів роботи, які дадуть за певних обставин найвищий виховний та навчальний ефект;

- ознайомлення студентів із передовим досвідом учителів-новаторів, що виявився у вдосконаленні і створенні нових прийомів та методів викладання літератури;

- ознайомлення студентів із практикою школи, шкільними програмами й підручниками;

- у процесі практичних занять навчити виконувати окремі завдання, пов’язані з вихованням і навчанням учнів, відтворювати фрагменти окремих типів уроків, складати календарні та поурочні плани.

По завершенню курсу студенти повинні **знати** :

Поняття: реформа освіти в Україні, методика викладання літератури, диференціація та індивідуалізація навчання, шляхи розвитку методики української літератури, структура та зміст викладання літератури в школі, вимоги до вчителя літератури, особливості сучасного уроку літератури, типи уроків, методи викладання літератури, евристична та репродуктивна бесіди, лекція, метод самостійного опрацювання матеріалу, проблемне викладання літератури, інноваційні технології навчання, календарне та поурочне планування вчителя, оглядові та монографічні теми з літератури, контроль та оцінювання знань учнів, тематична атестація учнів, система письмових робіт із літератури, факультатив із літератури в школі, позакласна робота з літератури, наочність і технічні засоби навчання.

Закони і принципи: принципи науковості, доступності, емоційності, історизму, відповідності викладу матеріалу віковим особливостям учнів, зв’язку навчання і виховання, аналізу художнього твору в єдності змісту і форми.

вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання на практиці;
- ефективно використовувати науково-методичну пресу;
- розрізняти різні типи уроків і вибирати найефективніший із них;
- формулювати тему і мету уроку;
- складати план-конспект уроку;
- складати календарне планування;
- застосовувати на уроках літератури інноваційні (комп’ютерні, проектні, інтерактивні) технології;
- складати кілька варіантів тематичної атестації учнів.

- вміти ефективно застосовувати на уроках літератури сучасні технології навчання (комп'ютерні, проєктні, інтерактивні);
- вміти складати плани-конспекти різних типів уроків, демонструвати фрагмент уроку, використовуючи при цьому нестандартні форми роботи, наочність і сучасні технології навчання (комп'ютер, ноутбук, мультимедійну дошку, мобільний телефон тощо).

Тематичний план курсу

3 курс 5 семестр (16/30)

МОДУЛЬ 1. Викладання української літератури на сучасному етапі

Тема 1. Методика навчання літератури як наука.

1. Література як навчальний предмет у сучасній школі.
2. Літературний розвиток читача-школяра.
3. Організація навчально-виховного процесу та вчитель літератури.
4. Робота методичного об'єднання вчителів – філологів.

Тема 2. Програмно-методичне забезпечення шкільного курсу літератури.

1. Шкільні програми з української та зарубіжної літератур.
2. Шкільні підручники з української та зарубіжної літератур.
3. Планування роботи вчителя. Календарне та поурочне планування.

Тема 3. Загальнодидактичні та специфічні методи навчання літератури.

Методи і прийоми викладання літератури в школі.

Тема 4. Специфіка, структура та типологія уроків української та зарубіжної літератур.

Тема 5. Розвиток мови учнів у системі літературної освіти.

1. Розвиток усного і писемного мовлення на уроках літератури.
2. Письмові роботи різних типів та їх оцінювання.

Тема 6. Позакласна та позашкільна робота по літературі.

1. Система позакласної роботи з літератури.
2. Система позакласного читання.
3. Структура позакласного читання.
4. Типи уроків позакласного читання.

Тема 7. Організація та методика факультативних занять із української та зарубіжної літератур.

1. Факультативні заняття з літератури.
Типи факультативних занять.
Семінарські заняття.
Заняття творчо-підсумкового типу.
2. Літературно-мистецькі і творчі гуртки в школі.
Розвиток творчих здібностей учнів.

	<p>3. Літературно-краєзнавчі екскурсії. 4. Навчальні кінофільми з літератури. 5. Телебачення у викладанні літератури.</p>
	<p>Тема 8. Інноваційні технології навчання Інноваційні (комп'ютерні, проектні, інтерактивні) технології навчання.</p>
	<p>3 курс 6 семестр (10/20)</p>
	<p>Тема 1 Методика вивчення літературних понять та життєвого і творчого доробку письменника. 1. Життєвий і творчий шлях письменника. Принципи вивчення біографії письменника. 2. Основні методи, форми і прийоми вивчення біографії письменника. 3. Розкриття біографії письменника в єдності з його творчістю. 4. Форми вивчення біографічного матеріалу в середніх та старших класах. 5. Особливості вивчення мови і стилю письменника в школі.</p>
	<p>Тема 2. Методика вивчення оглядових тем. Огляд літературного періоду.</p>
	<p>Тема 3. Вивчення теорії літератури в школі.</p>
	<p>Тема 4. Особливості вивчення фольклору.</p>
	<p>Тема 5. Технічні засоби та наочність на уроках літератури.</p>
	<p>4 курс 8 семестр (22/34)</p>
	<p>Тема 1. Типи аналізу літературного твору у шкільному курсі світової літератури. 1. Науковий та шкільний аналізи художнього тексту. 2. Концептуальні основи аналізу художнього тексту в школі. 3. Принципи аналізу, його завдання, шляхи та компоненти.</p>
	<p>Тема 2. Методологічні засади і типологія шкільного аналізу художнього твору. Аналіз художнього твору у шкільному курсі. 1. Шляхи аналізу літературного твору в школі. Традиційні шляхи. Нетрадиційні шляхи. 2. Методи аналізу художнього тексту в сучасному літературознавстві. 3. Найуживаніші літературознавчі методи аналізу художнього твору.</p>
	<p>Тема 3. Особливості аналізу творів різних жанрів і родів.</p>
	<p>Тема 4. Вивчення поетичних творів у 5 – 8 класах.</p>
	<p>Тема 5. Вивчення поетичних творів у 9 – 11 класах.</p>
	<p>Тема 6. Вивчення прозових творів у 5 – 8 класах.</p>
	<p>Тема 7. Вивчення прозових творів у 9 – 11 класах.</p>

	<p>Тема 8. Особливості вивчення драматичних творів у школі.</p> <p>Тема 9. Особливості вивчення ліро-епічних творів у школі.</p> <p>Тема 10. Характеристика образів персонажів художнього твору (індивідуальна, групова та порівняльна).</p> <p>Тема 11. Порівняння оригіналу й перекладу в процесі вивчення світової літератури в школі.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до семінарських занять : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - виконання самостійної роботи, індивідуальне науково-дослідне завдання: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • іспит: 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та (якщо семестр завершується іспитом) - бали за усну відповідь на іспиті. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат.</p> <p>Питання до екзамену з методики навчання літератури (української й зарубіжної)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Література як шкільний навчальний предмет. 2. Зміст і структура шкільного курсу літератури. 3. Методика викладання української літератури як наука, її складові частини і джерела розвитку. 4. Зв'язок методики літератури з іншими фундаментальними науками. 5. Учитель словесності та його професійні якості. 6. Особливості сприймання учнями літератури. 7. Методи, прийоми вивчення літератури. Проблема класифікації. 8. Лекція і розповідь на уроці літератури. Методика проведення. 9. Види шкільної бесіди. Методика проведення. 10. Дослідницький метод. Самостійна робота учнів. 11. Проблемне вивчення літератури. 12. Наочність та технічні засоби навчання на уроках

літератури.

13. Практичні вправи та завдання на уроках літератури.
14. Літературні ігри.
15. Активізація розумової діяльності учнів при вивченні літератури.
16. Урок літератури, вимоги до уроку, підготовка вчителя до уроку.
17. Проблема типології уроків літератури.
18. Планування роботи вчителя-словесника.
19. Структура уроку літератури. Навчальна ситуація.
20. Удосконалення усного мовлення на уроках літератури.
21. Виразно-художнє читання в школі.
22. Особливості уроків позакласного читання.
23. Вивчення літератури рідного краю.
24. Шкільний літературний кабінет.
25. Інноваційні технології навчання.
26. Підготовка до сприймання художнього твору.
27. Читання твору та його види.
28. Форми перевірки знань учнів художнього тексту.
29. Специфіка шкільного аналізу літературного твору.
30. Принципи аналізу художнього твору в школі.
31. Прийоми аналізу художнього твору в школі.
32. Шляхи шкільного аналізу художнього твору.
33. Методичні форми і прийоми роботи над образом-персонажем.
34. Вивчення мови художнього твору.
35. Методичні проблеми вивчення стилю письменника.
36. Вступні і підсумкові заняття в системі вивчення художнього твору.
37. Особливості вступних занять та підсумкових оглядів шкільних курсів літератури.
38. Вивчення біографії письменника.
39. Вивчення епічних творів у середніх класах.
40. Вивчення епічних творів у старших класах.
41. Особливості вивчення лірики в середніх класах.
42. Вивчення ліричних творів у старших класах.
43. Особливості вивчення драматичних творів.
44. Особливості вивчення фольклорних творів.
45. Вивчення літературно-критичних статей.
46. Вивчення теоретичних понять на уроках літератури.
47. Удосконалення усного мовлення на уроках літератури.
48. Виразно-художнє читання в школі.
49. Письмові роботи учнів.
50. Норми оцінювання письмових робіт.
51. Вивчення літератури рідного краю.
52. Факультативні заняття з літератури.
53. Літературний гурток у школі.
54. Літературні вечори, конференції, шкільні олімпіади з літератури.
55. Літературне краєзнавство, літературні екскурсії та походи.

<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: Презентації, лекції, індивідуальні науково-дослідні та творчо-пошукові завдання, самостійна робота з методичними, теоретичними і літературно-критичними джерелами.</p> <p>Необхідне обладнання: Доступ до мережі Інтернет, засоби наочності: проектор, ноутбук, дошка. Програмне забезпечення Microsoft Office, PowerPoint</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури: посібник для студ. вузів / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; під ред. Н. Й. Волошиної. - К.: Ленвіт, 2002. - 344 с. 2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. 3. Пасічник Є. А. Українська література в школі: посібник / Є. А. Пасічник. - К. : Радянська школа, 1983. - 319 с. 4. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. 5. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с. 6. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – К.: Ленвіт, 2011. – 300 с. 7. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: методичний посібник для вчителя / Б. І. Степанишин. – К.: РВЦ «Проза», 1995. – 254 с. 82 8. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). 9. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі : Навчальний посібник . 2-ге вид. , випр. та уточн. — Тернопіль : Мандрівець , 2009 . — 280 с.